Eduskunta
Ympäristökunta

YmV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö 13.12.2022 – VNS 4/2022 vp

Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma – Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja lausuu Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta (KAISU) eduskunnalle seuraavaa.

Ilmastosuunnitelmaan on sisällytetty päästövähennystoimia kaikilta suunnitelman soveltamisalaan kuuluvilta sektoreilta. Liikennesektori on kokonsa takia keskeisessä roolissa kokonaisuuden kannalta. KAISUssa – kuten myös toukokuussa 2021 hyväksytyssä Fossiilittoman liikenteen tiekartassa ja vuoden 2016 energia- ja ilmastostrategiassa – on linjattu, että liikenteen päästöjä vähennetään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä (vrt. vuoteen 2005). Tämä vastaa myös EU:n uudesta taakanjakoasetuksesta tulevaa sitovaa velvoitetta vähentää taakanjakosektorin päästöjä Suomessa 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Liikenteen 50 prosentin päästövähennystavoite tarkoittaa, että kotimaan liikenteen päästöt saisivat vuonna 2030 olla yhteensä enintään 6,25 miljoonaa tonnia. Liikenteen syyskuussa 2021 valmistuneen päivitetyn ja korjatun perusennusteen mukaan liikenteen päästöt olisivat vuonna 2030 yhteensä noin 7,5 miljoonaa tonnia, eli uusia toimia tarvittaisiin vielä noin 1,25 miljoonan tonnin verran. Tämä luku on otettu myös KAISUn liikennetoimien pohjaksi.

Tärkeimmät liikenteen päästövähennystoimet KAISUssa muodostuvat fossiilittoman liikenteen tiekartan kahden ensimmäisen vaiheen toimeenpanosta, komission uuden ilmastopaketin toimeenpanosta liikenteen osalta sekä jakeluvelvoitteen nostamisesta. Tiekartan ensimmäisen vaiheen jakeluinfraa ja ajoneuvohankintoja koskevia toimenpiteitä on vuosien 2021-2022 aikana toteutettu pääsääntöisesti tiekartan linjaamalla tavalla. Joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä koskevia toimenpiteitä taas ei ole rahoituksen puuttuessa voitu toteuttaa siten, kuin tiekartassa on linjattu. EU:n liikennettä koskevista ilmastoaloitteista on tähän mennessä hyväksytty henkilö- ja pakettiautojen CO2-raja-arvot. Tieliikenteen ja rakennusten päästökaupasta on saavutettu alustava sopu. Vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfra-asetuksen neuvottelut ovat vielä kesken. Vuoden 2030 jakeluvelvoitteen nostaminen 30 prosentista 34 prosenttiin on hyväksytty eduskunnassa joulukuussa 2022.

KAISUun on viety myös tiekartan kolmannen vaiheen mahdollisuus samaan tyyliin kuin se oli tiekartassa. Tiekartan mukaan kolmas vaihe käynnistyy, kun tiekartan ensimmäisen

Liikenne- ja viestintäministeriö | Käyntiosoite: Eteläesplanadi 4, Helsinki | Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto | Puhelin: 029516001 | www.lvm.fi | etunimi.sukunimi@lvm.fi | kirjaamo@lvm.fi

ja toiseen vaiheen toimenpiteiden, erilaisten kehitystrendien ja EU-aloitteiden päästövähennysvaikutukset on arvioitu. Kolmannessa vaiheessa hallitus arvioi ja päättää mahdollisesta kansallisten lisätoimien tarpeesta liikennettä koskien. Tällaisia lisätoimia voisivat olla esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden kansallinen päästökauppa tai ajokilometreihin ja tieluokkiin perustuva liikenneveromalli, siltä varalta, että muut kansalliset toimet ja EU-tason ratkaisut yhdessä ovat riittämättömiä.

Liikenne- ja viestintäministeriössä tehdyn arvion mukaan kansallinen tavoite liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä on saavutettavissa ilman tiekartan ehdollista kolmatta vaihetta, jos fossiilittoman liikenteen tiekartan tuet ja kannustimet toteutetaan täysimääräisesti, jos erilaiset päästövähennyspotentiaalit toteutuvat odotetusti, jos jakeluvelvoite nostetaan 34 prosenttiin ja jos EU-toimet EU:n tieliikenteen päästökauppa mukaan lukien toteutuvat ehdotetulla tavalla. https://www.lvm.fi/-/liikenteen-paastojen-puolittaminen-2030-mennessa-on-mahdollista-kansallisin-keinoin-ja-eu-n-toimin-1640686

Tieliikenteen hiilidioksidipäästöt puoleen 2030 mennessä ja nollaan 2045 mennessä

Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Vuonna 2005 liikenteen CO_2-päästöt olivat 12,5 Mt eli tavoite vuonna 2030 on 6,25 Mt. Liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä.

Tieliikenteen uusien päästövähennystoimien vaikutus 1,17–1,53 Mt CO_2

Grafiikassa ei ole mukana energiaverodirektiivin mahdollista päästövähennysvaikutusta.
Lähde: Fossiilittoman liikenteen tiekarttaan liittyvät selvitykset

